

BEERSE, TOEKOMSTLAAN

Nota landschappelijk bodemonderzoek en verkennend archeologisch booronderzoek:
Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 0904

Titel

Nota landschappelijk bodemonderzoek en verkennend archeologisch booronderzoek te Beerse, Toekomstlaan: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Bart Van Eyck, Jeroen Adriaensen & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2021-1222

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2021J210 (landschappelijk bodemonderzoek)

2021K148 (verkennend archeologisch booronderzoek)

Plaats en datum

Beerse, 28/01/2022

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

INHOUD

1	Administratieve gegevens	4
2	Gemotiveerd advies	5
2.1	Aanleiding vooronderzoek	5
2.2	Wijziging geplande werken	8
2.3	Resultaten vervolgonderzoeken	9
2.2.1	Landschappelijk bodemonderzoek	9
2.2.2	Verkenkend archeologisch booronderzoek.....	11
2.1	Impactbepaling van de geplande werken	13
2.2	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	13
3	Lijst met figuren	15
4	Bibliografie	16

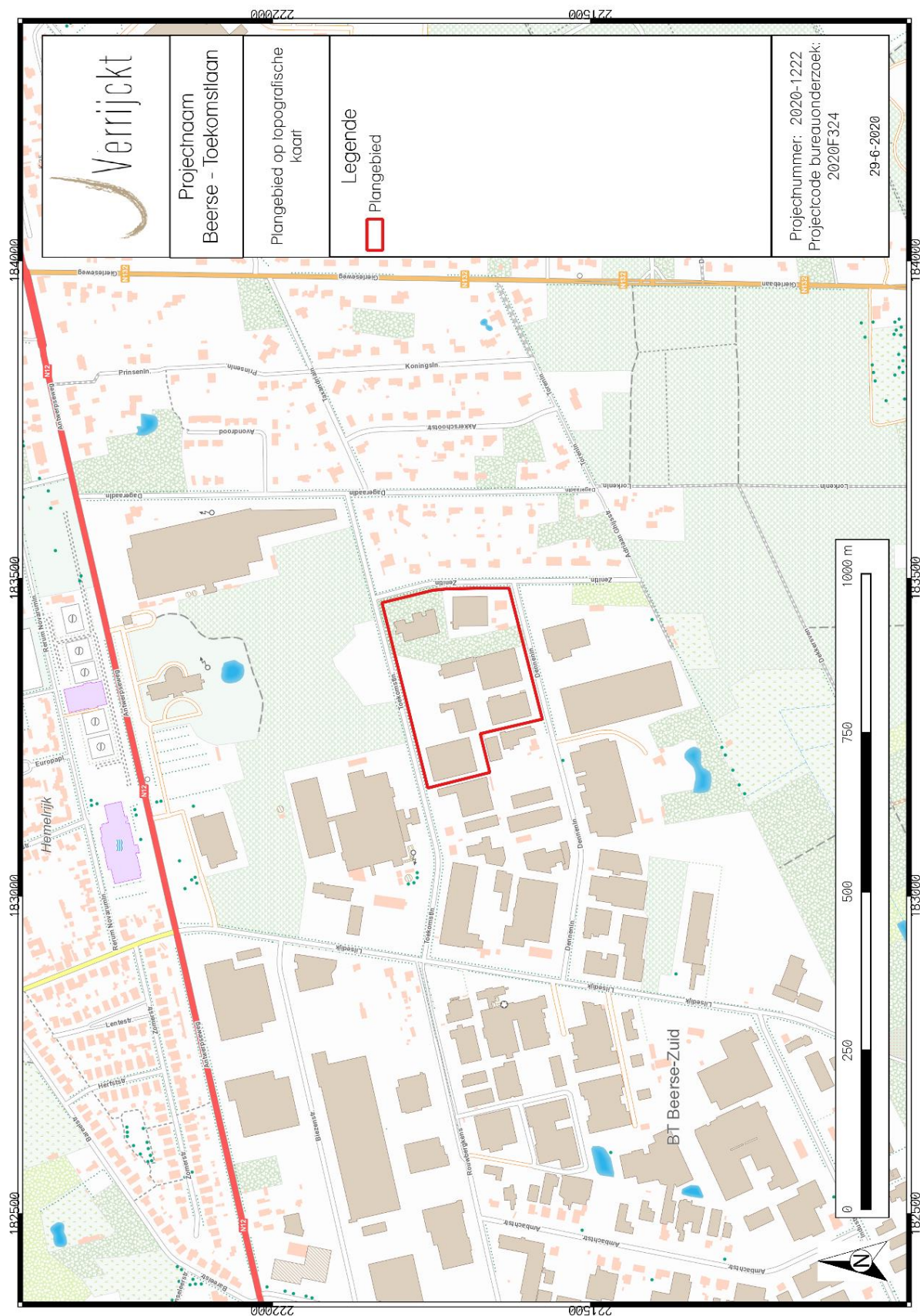
1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2020-1222
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021J210 (landschappelijk bodemonderzoek) 2021K148 (verkenkend archeologisch booronderzoek)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Beerse
	Straat	Toekomstlaan
Kadastrale gegevens	Gemeente	Beerse
	Afdeling	1
	Sectie	C
	Percelen	M021, M024, N21, X022, Y011
Coördinaten	Noordoost	X: 183461,550287936 Y: 221827,8419398236
	Noordwest	X: 183169,9826174538 Y: 221755,6655022436
	Zuidoost	X: 183484,47961861792 Y: 221628,08500786047
	Zuidwest	X: 183278,33644344297 Y: 221575,7381951481
Oppervlakte plangebied		5.2416 m ²
Oppervlakte bodemingreep		2.6912 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 GEMOTIVEERD ADVIES

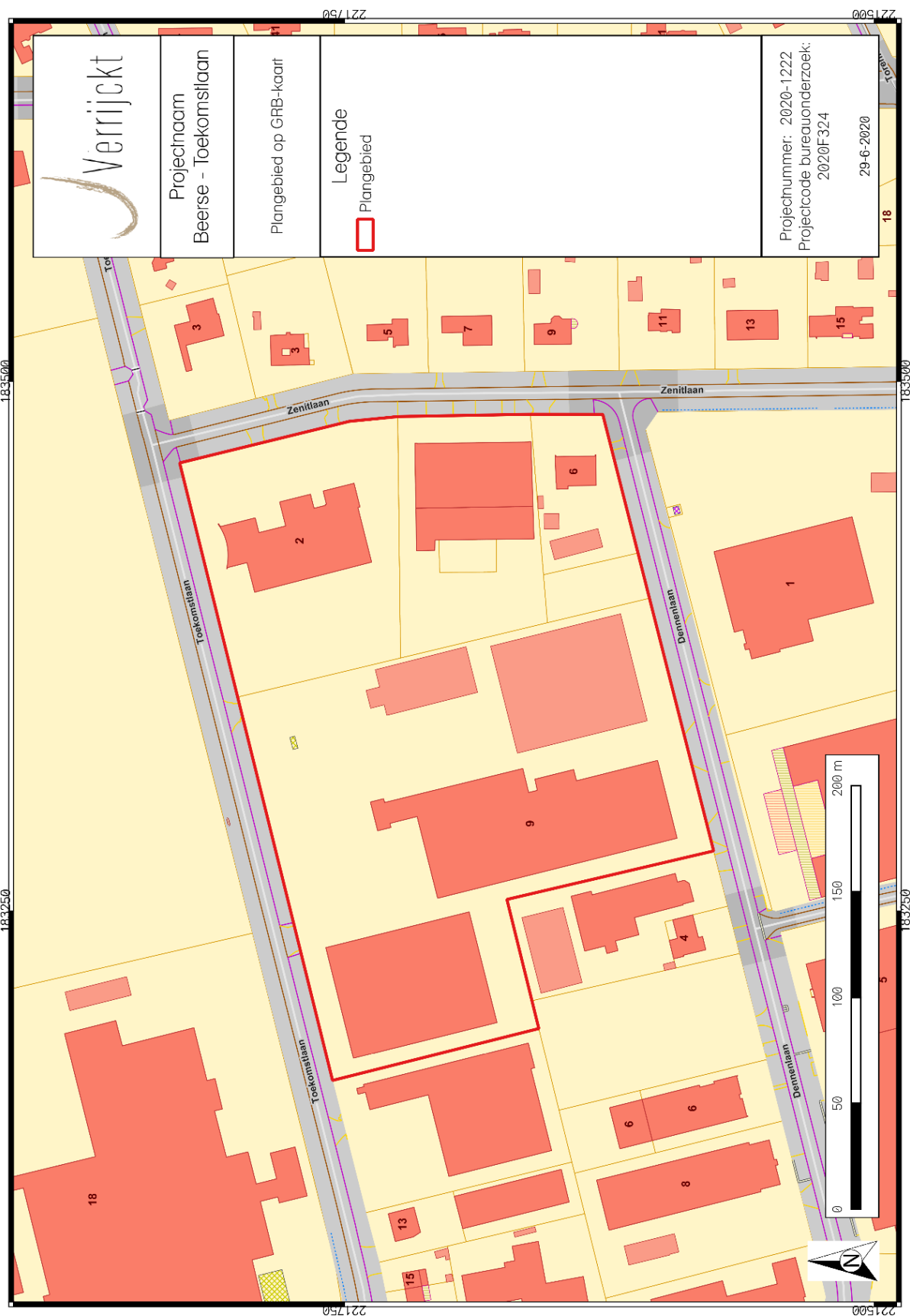
2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota VERRIJCKT J., VAN RAVESTYN A., 2020. Archeologienota Beerse, Toekomstlaan, J. Verrijckt Rapport Nr. 0376, Beerse met ID 15473 en projectcode 2020F324. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de sloop van de bestaande bebouwing en de realisatie van KMO units. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart ¹

¹ AGIV 2021

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) ²

² AGIV 2021

2.2 Wijziging geplande werken

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de sloop van de bestaande bebouwing en de realisatie van KMO units en de bouw van een bedrijfshal.

De geplande bouwwerkzaamheden binnen het plangebied werden oorspronkelijk voorzien binnen één stedenbouwkundige vergunning. De archeologienota (ID. 15473) die in het kader van deze omgevingsvergunning werd opgemaakt, werd dan ook vanuit deze optiek opgesteld. Nadat de archeologienota in akte werd genomen, werd er uiteindelijk maar voor één zone binnen het plangebied een omgevingsvergunning afgeleverd. Binnen deze zone valt de bouw van de bovenvermelde KMO-units met bijhorende verharding. Voor de andere zone van het plangebied werd de vergunning omwille van onbekende redenen niet afgeleverd. Binnen deze zone staat de bouw van de bedrijfshal gepland.

Aangezien bovengenoemde bouwplannen door twee verscheidene partijen worden gerealiseerd, werd geopteerd om de perceelsgrenzen te hertekenen. Hierdoor komen de nieuwe vastgestelde perceelsgrenzen binnen het plangebied niet meer (geheel) overeen met de percelering (fig. 2) die werd aangehouden bij de opmaak van de archeologienota (ID 15473). De zone waarbinnen de bouw van de bedrijfshal wordt voorzien valt daarmee onder lot 1 (25.672 m²), lot 2 (4.646 m²) en lot 3 (6.713 m²). Zoals reeds aangehaald is er voor de geplande realisaties binnen deze loten tot op heden nog geen omgevingsvergunning afgeleverd. De zone waarbinnen de KMO-units worden voorzien valt binnen lot 4 (12.665 m²). Voor de geplande realisatie van de KMO-units werd er zoals reeds aangehaald, wel een omgevingsvergunning afgeleverd. Voor de goede orde wordt er in het verdere vervolg van deze nota enkel nog gesproken over 'lot 1, lot 2 en lot 3' als het gaat over de zone waarbinnen de bedrijfshal wordt voorzien en over 'lot 4' als het gaat om de zone waarbinnen de KMO-units worden voorzien (fig. 4 - 6).

Aangezien er tot op heden enkel een vergunning werd afgeleverd voor de realisaties binnen lot 4, kon het archeologisch onderzoek dat werd opgenomen in het programma van maatregelen (ID 15473) enkel binnen deze zone worden uitgevoerd. Met die reden heeft dit rapport dan ook enkel betrekking op deze zone oftewel op lot 4. Aangezien er een nieuwe omgevingsvergunning noodzakelijk is voor de realisaties binnen loten 1 – 3, dringt de opmaak van een nieuwe archeologienota met bijhorend programma van maatregelen zich op.

Tot zover de wijzigingen die na de akte name van de archeologienota (ID 15473) werden doorgevoerd. Binnen lot 4 blijven de geplande werken die in bovengenoemde archeologienota werden opgenomen vrijwel gelijk. Binnen dit lot worden 9 KMO-units voorzien. De KMO-units kennen een totale oppervlakte van 2.642 m². De fundering wordt voorzien op een maximale diepte van 1,2 m (-mv). De bouw van bovengenoemde KMO-units valt binnen fase 1 van de geplande realisaties binnen lot 4. Fase 2 binnen ditzelfde lot wordt de aanleg van een verharde zone, containerzone en opslagkaai gerealiseerd. Logischerwijs start men eerst met de werkzaamheden binnen fase 1.

Aangezien er een nieuwe omgevingsvergunning noodzakelijk is voor loten 1 -3, dient er zoals reeds aangegeven eveneens een nieuwe archeologienota met bijhorend programma van maatregelen worden opgesteld. Hierdoor vervalt het vooropgestelde programma van maatregelen (ID 15473) in deze zone (lot 1 – 3) en wordt deze vervangen door het nieuwe programma van maatregelen.

2.3 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Zoals reeds aangehaald werden er tot nu toe enkel landschappelijke boringen uitgevoerd binnen lot 4 van het plangebied. Binnen lot 1 – 3 dient (opnieuw) een omgevingsvergunning aangevraagd te worden. Hierdoor dringt de opmaak van een nieuwe archeologienota met bijhorend programma van maatregelen zich op.

Het landschappelijk booronderzoek binnen lot 4 van het plangebied langs de Toekomstlaan in Beerse, leverde meer inzichten op omtrent de staat en opbouw van de bodem. Tijdens het landschappelijk booronderzoek is gebleken dat er binnen het noordoostelijke deel van lot 4 (t.h.v. het bos) een podzolbodem aanwezig is. Daarnaast wees het landschappelijk booronderzoek eveneens uit dat de zone waarbinnen de toenmalige bebouwing reeds geheel of gedeeltelijk verstoord is.

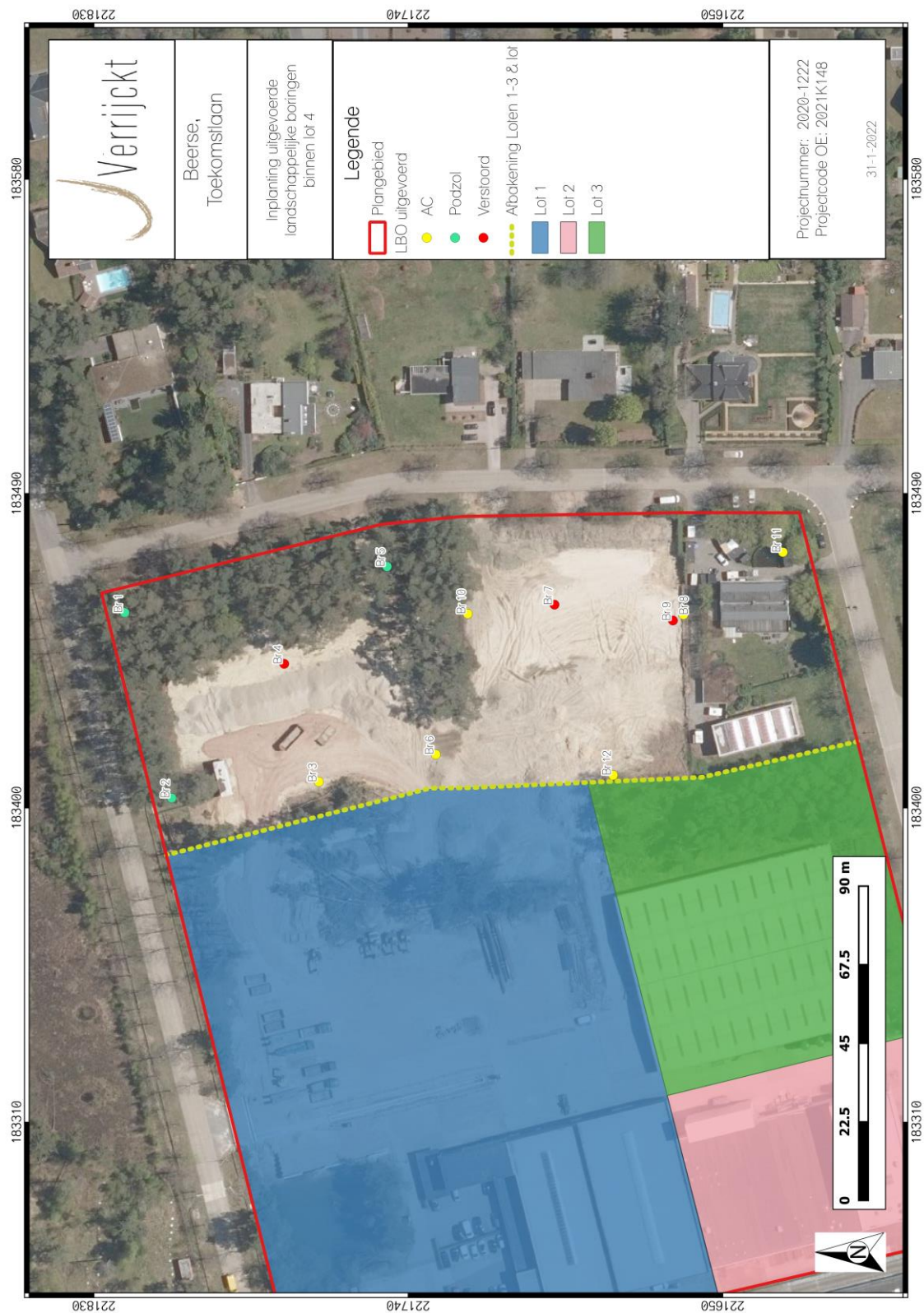
Het archeologisch niveau bevindt zich binnen lot 4 van het plangebied meteen onder de bouwvoor. Dit op een diepte tussen de 10 en 110 cm onder het maaiveld. In de verstoorde zones werd er geen archeologisch niveau meer aangetroffen (lbo 4, 7, 9 & 11).

Voor de geplande werkzaamheden ter hoogte van bovengenoemde boszone, wordt een verstoringsdiepte voorzien met een maximum van 1,5 m onder het maaiveld. Hierdoor zullen de potentieel aanwezige archeologische waarden binnen deze zone onherroepelijk worden vernietigd. Gezien de beperkte oppervlakte en de langwerpige vorm van deze (bos-)zone, wordt de kenniswinst bij vervolgonderzoek naar een potentieel aanwezige sporensite vanaf het neolithicum als eerder laag aanzien. Bij verscheidene proefsleuvenonderzoeken in de nabije omgeving met een gelijkaardig landschappelijk en historisch karakter werden geen sporensites aangetroffen (cfr. Dennenlaan met ID 123885, Lilsedijk met ID 18766, etc).

De kenniswinst bij vervolgonderzoek naar een potentieel aanwezige artefactensite uit de steentijd kan echter matig tot hoog genoemd worden: haarden en artefactenconcentraties kunnen namelijk op deze oppervlakte nog steeds in hun geheel bewaard zijn. Om na te gaan of er daadwerkelijk een artefactensite aanwezig is binnen deze (bos-)zone, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk binnen deze zone. Met die reden wordt er in de bos-(zone) verder vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van verkennende archeologische boringen.

De overige ruimte binnen lot 4 is reeds danig verstoord, waardoor potentieel aanwezige sites reeds verdwenen zijn. Met die reden wordt deze ruimte dan ook weerhouden van verder archeologisch onderzoek.

Concluderend wordt voor lot 4 binnen het plangebied vervolgonderzoek, in de vorm van een verkennend archeologisch booronderzoek met eventuele vervolgonderzoeken (in de vorm van een waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten voor steentijd artefactensites) geadviseerd voor de boszone. Het onderzoeksgebied in deze (bos-)zone heeft een oppervlakte van 3.853 m².

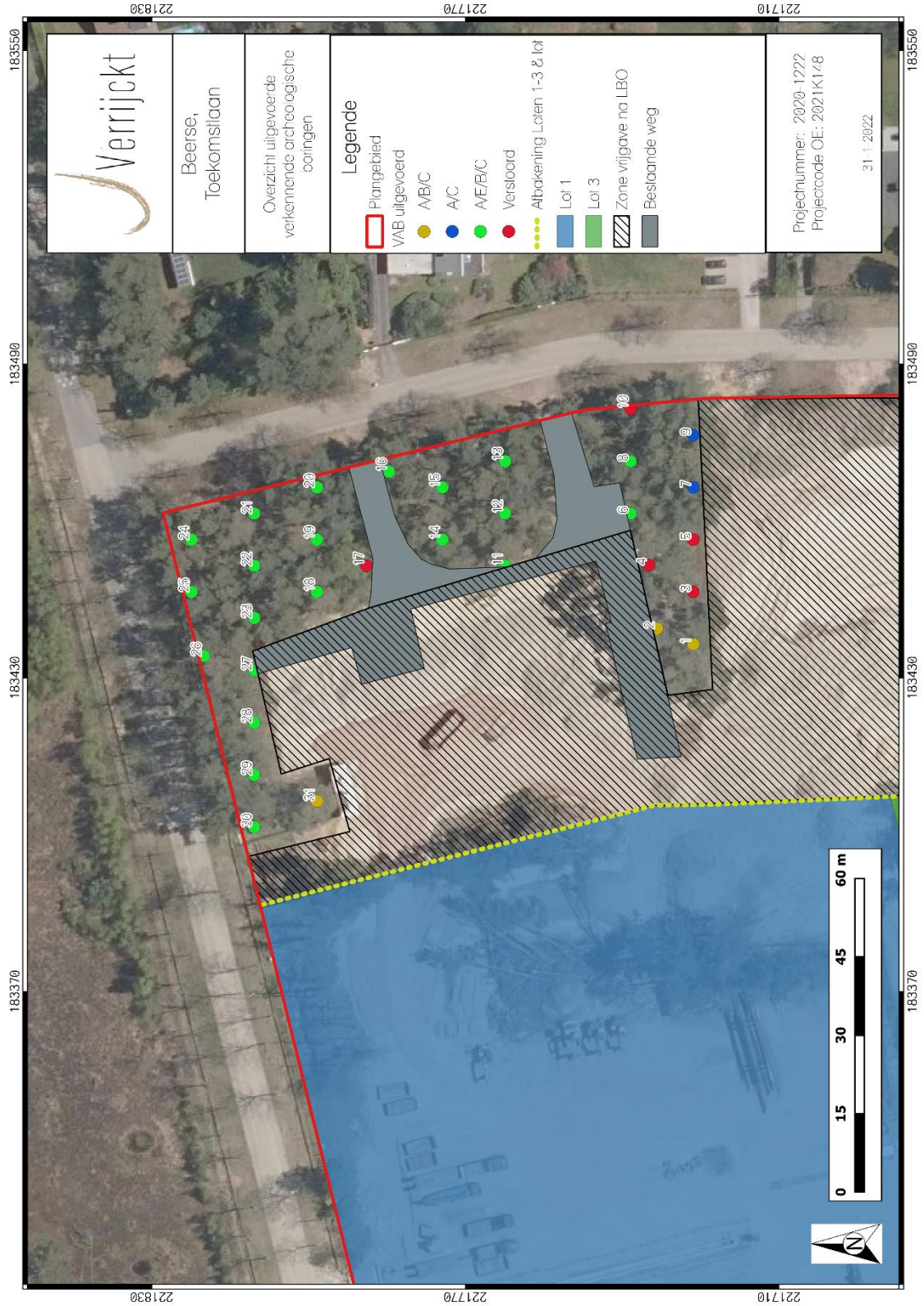

Figuur 3: Synthesepan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke bodemonderzoek binnen lot 4 ³

³ DOV VLAANDEREN, 2021

2.2.2 Verkennend archeologisch booronderzoek

Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek werd in de boszone een relatief goed bewaarde bodem aangetroffen in de vorm van een podzolbodem met grotendeels volledig bewaarde A/E/B/C-sequentie. Hierin kan een artefactensite uit de steentijd een goede bewaring kennen. Na afloop van het droogproces werden alle zeefresidu's bekeken op de aanwezigheid van steentijdartefacten. Er werd nergens een artefact of indicator aangetroffen dat wijst op menselijke aanwezigheid uit de prehistorie. Hierdoor wordt geconcludeerd dat er geen bewaarde archeologische site aanwezig is binnen het plangebied. De verwachting naar een intacte artefactensite uit de steentijd wordt hierdoor bijgesteld naar zeer laag tot onbestaande.

Figuur 4: Plangebied op recente orthofoto ⁴ met weergave van uitgevoerde verkennde archeologische boringen

⁴ AGIV 2021

2.4 Impactbepaling van de geplande werken

Zoals reeds aangehaald werd er tot op heden enkel een omgevingsvergunning bekomen voor de realisatie van de KMO-units met bijhorende aanhorigheden binnen lot 4. De omgevingsvergunning voor de bouw van de bedrijfshal is tot op heden nog niet afgeleverd. Verder werd het bedrijf binnen het plangebied eveneens overgenomen. Een deel van het plangebied blijft echter wel in bezit van de oorspronkelijke eigenaars (lot 4). Door de overname werden de perceelsgrenzen binnen het plangebied gewijzigd. De zone waarbinnen de bedrijfshal wordt voorzien (op het terrein van het aanwezige bedrijf) valt onder lot 1, lot 2 en lot 3. De zone waarbinnen de KMO-units worden voorzien (waarvoor tevens reeds een omgevingsvergunning is verkregen) valt binnen lot 4.

Binnen dit lot worden 9 KMO-units voorzien. De KMO-units kennen een totale oppervlakte van 2.642 m². De fundering wordt voorzien op een maximale diepte van 1,2 m (-mv). De bouw van bovengenoemde KMO-units valt binnen fase 1 van de geplande realisaties binnen lot 4. Fase 2 binnen ditzelfde lot wordt de aanleg van een verharde zone, containerzone en opslagkaai gerealiseerd. Logischerwijs start men eerst met de werkzaamheden binnen fase 1.

Aangezien er enkel een omgevingsvergunning voorhanden is voor lot 4 en een deel (lot 1 – 3) in ondertussen in handen is van een andere eigenaar, werd geopteerd om voorlopig enkel te focussen op lot 4 binnen het plangebied. Het geplande archeologisch onderzoek binnen lot 1 – 3 wordt tijdelijk uitgesteld in afwachting van een nieuwe omgevingsvergunning voor deze drie loten. Het vooropgestelde programma van maatregelen zoals weergegeven in de archeologienota (ID 15473) blijft van kracht en zal in een latere fase dienen uitgevoerd te worden.

2.5 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Zoals reeds meermaals aangehaald, spitte het bovenbeschreven onderzoek zich af binnen lot 4 van het plangebied. Tijdens het landschappelijk booronderzoek kon worden vastgesteld dat de bodem binnen een groot deel van het terrein reeds verstoord is geraakt bij de bouw en afbraak van de toenmalige bebouwing. Eventueel aanwezige archeologische sites op deze locatie zullen door deze verstoringen ook volledig of bijna volledig verdwenen zijn. Het noordoostelijk gedeelte van het plangebied betreft een boszone waarin podzolbodems werden aangetroffen. Gezien de beperkte oppervlakte en de langwerpige vorm van deze zone, wordt de kenniswinst bij vervolgonderzoek naar een potentieel aanwezige sporensite vanaf het neolithicum als laag gezien. Hierdoor is een vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek om sporensites vanaf het neolithicum op te sporen niet noodzakelijk of wenselijk.

De kenniswinst bij vervolgonderzoek naar een potentieel aanwezige artefactensite uit de steentijd kan echter matig tot hoog genoemd worden: haarden en artefactenconcentraties kunnen namelijk op deze oppervlakte nog steeds bewaard zijn in hun geheel. Om na te gaan of er daadwerkelijk een artefactensite aanwezig is binnen deze zone, werd een verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd.

Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek werd in de boszone een relatief goed bewaarde bodem aangetroffen in de vorm van een podzolbodem met grotendeels volledig bewaarde A/E/B/C-sequentie. Hierin kan een artefactensite uit de steentijd een goede bewaring kennen. Na afloop van het droogproces werden alle zeefresidu's bekeken op de aanwezigheid van steentijdartefacten. Er werd nergens een artefact of indicator aangetroffen dat wijst op menselijke aanwezigheid uit de prehistorie. De verwachting naar de aanwezigheid van een intacte artefactensite

uit de steentijd kan hierdoor naar zeer laag worden bijgesteld. Het kennisvermeerderingspotentieel bij vervolgonderzoek wordt hierdoor ook als zeer laag gezien.

J. Verrijckt bvba adviseert hierdoor om het volledige terrein binnen lot 4 vrij te geven voor de geplande realisaties.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Aangezien er een nieuwe omgevingsvergunning noodzakelijk is voor loten 1 -3, dient er zoals reeds aangegeven eveneens een nieuwe archeologienota met bijhorend programma van maatregelen worden opgesteld. Hierdoor vervalt het vooropgestelde programma van maatregelen (ID 15473) in deze zone (lot 1 – 3) en wordt deze vervangen door het nieuwe programma van maatregelen.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	6
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)	7
Figuur 3: Syntheseplan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke bodemonderzoek op de bodemkaart	10
Figuur 5: Plangebied op recente orthofoto met weergave van uitgevoerde verkennende archeologische boringen.....	12

4 BIBLIOGRAFIE

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.

VERRIJCKT J., VAN RAVESTYN A., 2020. Archeologienota Beerse, Toekomstlaan, J. Verrijckt Rapport Nr. 0376, Beerse.